

**UCHWAŁA NR XXI/217/2020
RADY MIEJSKIEJ INOWROCŁAWIA**

z dnia 24 lutego 2020 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami” dla Miasta Inowrocławia na lata 2017-2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696 i 1815) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018 r. poz. 2067 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 730 i 1696) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami” dla Miasta Inowrocławia na lata 2017-2021, za okres od listopada 2017 r. do grudnia 2019 r., stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Inowrocławia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej Inowrocławia

Tomasz Marcinkowski

Załącznik do uchwały Nr XXI/217/2020
Rady Miejskiej Inowrocławia
z dnia 24 lutego 2020 r.

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO
PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA
MIASTA INOWROCŁAWIA NA LATA 2017-2021**
(za okres od listopada 2017 r. do grudnia 2019 r.)

Inowrocław, luty 2020 r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Inowrocławia na lata 2017 – 2021	3
3. Metodologia	4
4. Realizacja	4
5. Podsumowanie	25

1. Wstęp

Zgodnie z art. 87 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018 r. poz. 2067 z późn. zm.) wójt, burmistrz, prezydent miasta sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami.

Program ma na celu włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania gminy, uwzględnianie uwarunkowań prawnych ochrony zabytków, zahamowanie procesów degradacji zabytków, ich wyeksponowanie oraz upowszechnianie i promowanie dziedzictwa kulturowego.

Niniejsze sprawozdanie odnosi się do dokumentu „Gminny program opieki nad zabytkami dla Miasta Inowrocławia na lata 2017-2021” przyjętego uchwałą nr XXXV/405/2017 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 27 listopada 2017 r.

2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania z realizacji „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami” dla Miasta Inowrocławia

Art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada obowiązek sporządzania co dwa lata przez wójtów (burmistrzów, prezydentów) sprawozdań z realizacji gminnych programów opieki nad zabytkami i przedstawiania ich radzie gminy.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje realizację zadań dla wyznaczonych priorytetów i celów zawartych w gminnym programie opieki nad zabytkami dla Miasta Inowrocławia w okresie od listopada 2017 r. do końca 2019 r.

Podstawowym zadaniem sprawozdania jest przedstawienie bieżących informacji o podejmowanych działaniach przez gminę w celu budowania tożsamości z historią „małej ojczyzny” poprzez promocję tegoż dziedzictwa, położenie akcentu na aspekt społeczny we wdrażaniu programów edukacyjnych i turystycznych, rozwijanie współpracy między instytucjami kultury, oświaty i nauki oraz organizacjami społecznymi, a także podmiotami prywatnymi i na koniec ocena wpływu powyższych działań na stan dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.

3. Metodologia

Sprawozdanie sporządzono na podstawie danych i informacji uzyskanych z następujących komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Inowrocławia:

- Wydział Organizacyjno - Administracyjny,
- Wydział Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Europejskich,
- Wydział Gospodarki Przestrzennej i Nieruchomości,
- Wydział Gospodarki Lokalowej,
- Wydział Dróg i Transportu,
- Wydział Oświaty i Sportu,
- Wydział Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej,
- Wydział Gospodarki Komunalnej, Środowiska i Rolnictwa,
- Pełnomocnik ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

4. Realizacja

Zebrane dane i informacje usystematyzowano według wyszczególnionych w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami dla Miasta Inowrocławia założeniach programowych i priorytetach. Materiał sprawozdawczy dotyczy zrealizowanych zadań na koniec 2017 r., w ciągu roku 2018 oraz wykonanych do końca 2019 r.

PRIORYTET I

REWALORYZACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO ELEMENT ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY

Kierunki działań:

- *Zahamowanie procesu degradacji i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania*
- *Podjęcie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne i edukacyjne*
- *Podjęcie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy z opieką nad zabytkami*

Zadanie: Prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy

Lp.	Budynek	Zakres robót	Realizacja	Kwota zł
1.	ul. Ks. Piotra Wawrzyniaka 17 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Remont elewacji wraz z termoizolacją ścian, wymiana stolarki okiennej	18.12.2017 r. Inwestycja zakończona	117 313,16

2.	ul. Dworcowa 92-94 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Remont elewacji, wymiana stolarki okiennej, remont dachu, remont klatki schodowej	15.10.2018 r. Inwestycja zakończona	214 839,00
3.	ul. Dworcowa 31 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Remont elewacji ściany frontowej i szczytowej, wymiana stolarki okiennej	14.12.2018 r. Inwestycja zakończona	133 137,09
4.	ul. Solankowa 9 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Budowa instalacji centralnego ogrzewania oraz instalacji wody i cyrkulacji w budynku	30.08.2018 r. Inwestycja zakończona	148 454,89
5.	aleja Ratuszowa 36 (d. ul. Prezydenta Franklina Roosevelta 36) budynek wpisany do rejestru zabytków	Remont schodów zewnętrznych z systemem odprowadzenia wody deszczowej oraz wymiana dwóch par drzwi	lipiec 2018 r. Inwestycja zakończona	17 664,69
6.	ul. Kasztelańska 12 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Remont elewacji z dociepleniem ścian od podwórza, wymiana stolarki okiennej	30.01.2019 r. Inwestycja zakończona	129 264,81
7.	ul. Wałowa 3-5 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Remont elewacji frontowej, wymiana stolarki okiennej, remont nawierzchni oraz odwodnienie terenu podwórka	18.10.2019 r. Inwestycja zakończona	104 475,26
8.	ul. Poznańska 336 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Remont elewacji frontowej i szczytowej, remont dachu, wymiana stolarki okiennej, remont klatek schodowych	01.04.2019 r. Inwestycja zakończona	237 882,90
9.	ul. Wałowa 30 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Remont elewacji, wymiana stolarki okiennej, remont klatki schodowej	04.04.2019 r. Inwestycja zakończona	157 681,81
10.	ul. Jana Kilińskiego 6 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Remont elewacji frontowej, docieplenie ścian od podwórza	30.04.2019 r. Inwestycja zakończona	125 520,09
11.	ul. Królowej Jadwigi 3 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Remont elewacji frontowej	23.05.2019 r. Inwestycja zakończona	26 545,33
12.	ul. Toruńska 11 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Budowa instalacji centralnego ogrzewania, instalacji wody i cyrkulacji, wymiana instalacji zimnej wody	20.02.2019 r. Inwestycja zakończona	411 884,39

13.	ul. Św. Ducha 77 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Remont elewacji, wymiana stolarki okiennej	2019 r. Inwestycja zakończona	168 197,14
14.	ul. Poznańska 2 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Remont elewacji	Inwestycja w trakcie realizacji	Umowa z 2019 r. 195 157,86
15.	ul. Tadeusza Kościuszki 8 budynek komunalny wpisany do gminnej ewidencji zabytków	Remont elewacji, wymiana stolarki okiennej	Inwestycja w trakcie realizacji	Umowa z 2019 r. 157 327,71

Zadania:

- **Opracowanie długofalowego, uwzględniającego kompleksowość działań, planu remontów obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach komunalnych**
- **Podjęcie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością gminy**
- **Zmiana sposobu użytkowania lub adaptacja nie użytkowanych obiektów zabytkowych (będących własnością gminy) do nowych funkcji**
- **Wspieranie rozwoju placówek wystawienniczych, izb pamięci, domów kultury**

Na terenie miasta Inowrocławia zachowały się dwa odcinki średniowiecznych fortyfikacji miejskich; mury obronne:

- wolnostojący przy ul. Jana Kilińskiego,

- wtopiony w XIX w. zabudowę czynszowych kamienic przy ul. Kasztelańskiej.

Oba fragmenty, wpisane do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego, są własnością Miasta Inowrocław.

Odcinek muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej, zlokalizowany na nieruchomości przynależącej do Kujawskiego Centrum Kultury, wymaga szeroko zakrojonych działań budowlano-konserwatorskich, gdyż jego stan ulega ciągłemu pogorszeniu. Ostatnie prace naprawcze przy murze wykonano w latach 50. XX w.

Mając na wyciągnięcie ręki autentycznego świadka historii – fragment muru obronnego powstałego przed 1320 r., w zamyśle Miasta jest restytuowanie w tym miejscu namiastki klimatu średniowiecznego grodu.

Wobec powyższego, w 2019 r. zawarto umowy na wykonanie dwóch dokumentacji projektowych obejmujących rewaloryzację i adaptację średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 oraz zagospodarowanie na cele społeczne otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22.

Podstawowe cele przedmiotowych projektów to:

1. ekspozycja średniowiecznych fortyfikacji miejskich,
2. realizacja działań społecznych na zagospodarowanym terenie przy murze obronnym,
3. szansa stworzenia nowych miejsc pracy poprzez poszerzenie działalności Kujawskiego Centrum Kultury.

W ramach zagospodarowania otoczenia odcinka muru obronnego planowane jest:

1. wykonanie planu średniowiecznego Inowrocławia w posadzce placu,
2. ogrodzenie terenu,
3. wykonanie muralu przedstawiającego średniowieczną panoramę Inowrocławia,
4. oświetlenie placu,
5. montaż elementów małej architektury,
6. udostępnienie zwiedzającym wejścia na koronę murów poprzez kręcone schody lub windą dla niepełnosprawnych.

Teren zaadaptowany do nowych funkcji zostanie połączony bezpośrednio z budynkiem Kujawskiego Centrum Kultury poprzez wykucie otworu komunikacyjnego w ścianie oficyny tegoż budynku.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022, przyjętym uchwałą nr XIV/143/2019 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 23 września 2019 r. założono na zagospodarowanym obszarze przylegającym do muru obronnego realizację celów społecznych polegających na aktywizacji środowiska lokalnego poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego, inicjowanie działań angażujących mieszkańców danego obszaru, organizowanie działań społecznych o charakterze zbiorowym:

1. „Świadkowie inowrocławskiej historii” – gry miejskie,
2. „Tu jest początek książęcego Inowrocławia” – konkursy historyczne,
3. „Od bursztynu do cegły muru średniowiecznego Inowrocławia” – cykl wykładów i spotkań,
4. „Historia Inowrocławia w obiektywie” – warsztaty fotograficzne.

Powyższe planowane realizacje celów społecznych wpisują się w działania na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami zapisane w Gminnym Programie opieki nad zabytkami w **PRIORYTECIE III BADANIE I DOKUMENTACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ PROMOCJA I EDUKACJA SŁUŻĄCA BUDOWANIU TOŻSZAMOŚCI;**

Kierunek działań: Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym,

Zadania:

- **Organizowanie szkoleń, sesji związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i udział w nich**
- **Organizowanie i wspieranie realizacji konkurów, wystaw i innych działań edukacyjnych**

Na realizację całego przedsięwzięcia związanego z rewaloryzacją muru obronnego i adaptacją jego otoczenia przy ul. Kasztelańskiej 22 Miasto planuje pozyskać wsparcie finansowe z budżetu samorządu województwa kujawsko-pomorskiego oraz ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

PRIORYTET I

Kierunek działań:

- ***Zahamowanie procesu degradacji i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania***

Zadanie:

- **Dofinansowanie prac rewaloryzacyjnych przy obiektach nie będących własnością gminy w postaci stosownej uchwały dotyczącej dotacji na prace remontowo-konserwatorskie przy zabytkach ruchomych i nieruchomych**

Jednym z obowiązków państwa, samorządów i społeczeństwa jest dbałość o dziedzictwo kulturowe Ojczyzny. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami bezpośrednio wskazuje jakie są cele tej ochrony i opieki:

„Art. 4.

Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Art. 5.

Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.”

Jednocześnie przedmiotowa ustawa w art. 81 wskazuje narzędzia, którymi mogą posługiwać się samorzady, aby wspierać finansowo właścicieli zabytków w realizacji remontów dóbr kultury. Miasto Inowrocław w 2017 r. realizowało to zadanie na podstawie uchwały nr XIV/224/2008 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 24 stycznia 2008 r. w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Dotacją objęto obiekty wymienione w poniższej tabeli.

**Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane
przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków**

2017 rok

Lp.	Obiekt	Cel dotacji	Kwota dotacji
1.	kościół pw. św. Mikołaja	Prace konserwatorsko-restauratorskie na ścianach wewnętrznych kościoła	10 920,00 zł
2.	witraże w kościele pw. Zwiastowania NMP	Prace konserwatorskie 3 witraży w ścianie pld. kościoła	21 918,98 zł
3.	kościół pw. Św. Krzyża	Remont dachu kościoła	47 203,89 zł (w tym 21 723,89 zł z Gminy Inowrocław)
4.	kamienica ul. Królowej Jadwigi 14	Remont drzwi drewnianych do bramy wjazdowej kamienicy	3 640,00 zł

W 2018 r. Rada Miejska podjęła nową uchwałę w sprawie zasad przyznawania dotacji dla zabytków rozszerzając zakres tego wsparcia finansowego na prace przy budynkach znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, co umożliwiły rozszerzone zapisy o dotacjach samorządowych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 81 ust.1). Na podstawie uchwały nr XXXVIII/450/2018 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 19 marca 2018 r. w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków udzielono w 2018 r. i 2019 r. dotacji obiektom wymienionym w poniższych tabelach.

**Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane
przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej
ewidencji zabytków**

2018 rok

Lp.	Obiekt	Forma ochrony	Cel dotacji	Kwota dotacji
1.	kamienica ul. Dworcowa 69	rejestr zabytków	Odnowienie, uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych	54 192,00 zł
2.	kościół pw. św. Mikołaja	rejestr zabytków	Odnowienie i uzupełnienie tynków	28 361,00 zł
3.	kościół pw. Św. Krzyża	rejestr zabytków	Odnowienie i uzupełnienie okładzin architektonicznych	38 361,00 zł

4.	kościół pw. Św. Krzyża	rejestr zabytków	Wymiana okien na wieży kościoła	15 000,00 zł (dotacja z Gminy Inowrocław)
5.	2 kamienice: ul. Św. Ducha 47, ul. Św. Ducha 49	gminna ewidencja zabytków	Odnowienie, uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych	29 000,00 zł
6.	kamienica Rynek 15	gminna ewidencja zabytków	Odnowienie i uzupełnienie tynków	16 926,00 zł
7.	kamienica Rynek 24	gminna ewidencja zabytków	Odnowienie i uzupełnienie tynków	26 660,00 zł

2019 rok

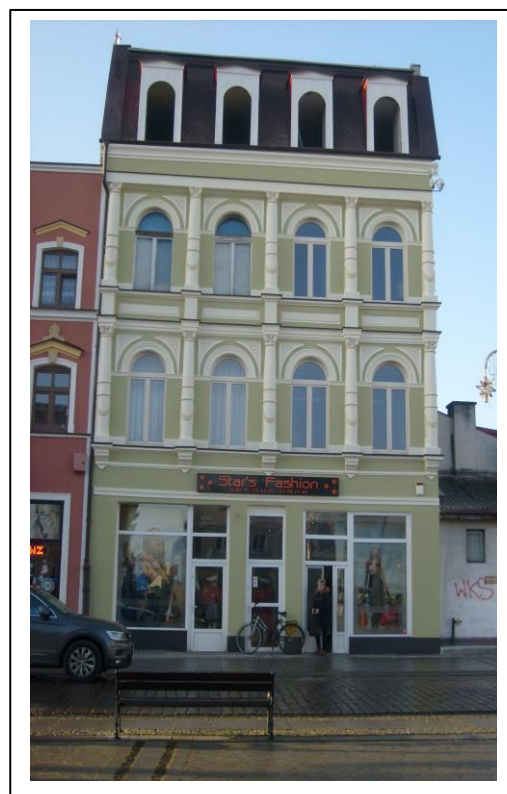
1.	kamienica ul. Dworcowa 34	gminna ewidencja zabytków	Odnowienie i uzupełnienie tynków	39 265,00 zł
2.	kamienica ul. Dworcowa 67	gminna ewidencja zabytków	Odnowienie, uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych	28 900,00 zł
3.	kościół pw. Św. Krzyża	rejestr zabytków	Odnowienie i uzupełnienie okładzin architektonicznych	42 500,00 zł
4.	kościół pw. Św. Krzyża	rejestr zabytków	Wymiana okien na wieży kościoła	20 000,00 zł (dotacja z Gminy Inowrocław)
5.	kamienica ul. Studzienna 5	gminna ewidencja zabytków	Odnowienie i uzupełnienie tynków	38 250,00 zł
6.	budynek ul. Toruńska 19	gminna ewidencja zabytków	Odnowienie i uzupełnienie tynków	13 570,00 zł
7.	kościół pw. Opatrzności Bożej	rejestr zabytków	Odnowienie i uzupełnienie tynków	37 000,00 zł
8.	kamienica Rynek 16	gminna ewidencja zabytków	Odnowienie i uzupełnienie tynków	50 515,00 zł

Powyzsza forma wspierania mobilizuje właścicieli zabytków do większego angażowania się w dbałość o stan techniczny i estetyczny budynków, co ma przełożenie na lepszy wizerunek krajobrazu miejskiego. Przykłady poniżej.

Remont elewacji budynku przy ul. Toruńskiej 19 wykonany w 2019 r. w ramach przyznanej dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków (zdjęcie przed i po remoncie).

Remont elewacji budynku Rynek 16 wykonany w 2019 r. w ramach przyznanej dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków (zdjęcie przed i po remoncie).

Kolejnym elementem prowadzącym do zahamowania procesu degradacji i do poprawy stanu zachowania zabytków oraz środowiska jest postępowanie zmierzające do zmiany ogrzewania budynków w mieście. Stężenie szkodliwych substancji zawartych w dymie emitowanym przez paleniska węglowe oddziałuje negatywnie nie tylko na zdrowie ludzi, ale również na stan zabytków. Częsteczki pyłów powodują zabrudzenie zabytkowych obiektów, powstawanie na nich mikrozarosów, przyspieszanie reakcji destrukcyjnych dla elewacji, zagrożenie mikrobiologiczne. Z kolei cząsteczki sadzy i siarki wpływają na utratę „czystości” koloru elewacji. Wobec powyższego Rada Miejska Inowrocławia w dniu 18 grudnia 2017 r. podjęła uchwałę nr XXXVI/424/2017 w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej na terenie Miasta Inowrocławia oraz trybu postępowania w sprawie udzielania dotacji i sposobu jej rozliczenia, zmieniona uchwałą nr V/46/2019 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 28 stycznia 2019 r. Na podstawie obowiązujących przepisów Miasto Inowrocław udzieliło dotacji na wymianę pieca opalanego paliwem stałym na piec gazowy w 2017 i 2018 r. w 2 lokalach mieszkalnych w budynku przy

ul. Solankowej 34, a w 2019 r. w lokalu mieszkalnym w budynku przy ul. Dworcowej 69 (przedmiotowe budynki wpisane są do rejestru zabytków).

Zadanie:

- **Opracowanie planu systematycznych kontroli stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych**

Rok rocznie przeprowadzane są wizje lokalne obiektów budowlanych, w tym zabytków, w śródmieściu Inowrocławia i w sąsiadujących osiedlach. Dokonuje się zewnętrznej analizy ich stanu technicznego, pojawiających się na elewacjach zagrożeń bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także zwraca się uwagę na niski poziom estetyki obiektów.

Spostrzeżenia i uwagi wraz z dokumentacją fotograficzną przekazywane są do kompetentnego organu administracji rządowej – Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego. Współpraca owocuje prowadzonymi kontrolami we wskazanych przez Miasto obiektach, wszczęciem postępowań administracyjnych i wydaniem przez ten organ odpowiednich decyzji administracyjnych. Między innymi w wyniku interwencji Miasta w 2019 r. rozebrano „pustostan” po byłym domu dziecka przy ul. Bolesława Krzywoustego 15. Opuszczony, niezagospodarowany i nieodpowiednio zabezpieczony budynek był narażony na niszczyielskie działania wandalii, a także był potencjalnym miejscem spotkań patologicznych środowisk.

PRIORYTET I

Kierunki działań:

- ***Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne i edukacyjne***

Zadanie:

- **Prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni: gminnych parkach, cmentarzach, obszarach nieczynnych cmentarzy itp.**

Prace porządkowe, związane z utrzymaniem czystości oraz zabiegi pielęgnacyjne roślin na terenie Parku Solankowego i innych obszarach zielonych oraz na terenach cmentarzy i miejscach pamięci narodowej w Inowrocławiu polegają na:

- wykonywaniu prac pielęgnacyjno-konserwacyjnych, w tym m.ni. koszenia, pielenia, wygrabiania liści, wycinek i przycinek drzew i krzewów, obsady kwiatowej wiosennej i letniej, usuwania wywrotów i złomów drzew,
- zamiataniu, oczyszczaniu i odśnieżaniu alejek parkowych oraz alejek z terenu Tężni Solankowej,
- kontroli parametrów wody „Solankowej”,
- przygotowywaniu wiązanek tarniny oraz uzupełnianiu jej ubytków,
- opróżnianiu i wywozie nieczystości z koszy na odpadki,
- zbieraniu odpadów.

W 2019 r. wykonano aktualizację ekspertyzy dendrologicznej 28 sztuk drzew (27 pojedynczych i 1 grupy drzew) będących pomnikami przyrody, zlokalizowanych na terenie miasta Inowrocławia.

Inne prace związane z dbaniem o zieloną przestrzeń kulturową wypełnioną elementami małej architektury obejmują:

- bieżące naprawy, konserwację obiektów budowlanych (remont muszli koncertowej, remont wnętrza budynku toalety oraz małej architektury, zakup nowego wyposażenia wnętrz krajobrazowych (ławki, kosze na śmieci, pergole), a także nowe inwestycje (budowa ogrodzenia wokół małego stawu w starej części parku),
- modernizację istniejących alejek parkowych z kruszywa mineralnego, naturalnie stabilizowanego, wodoprzepuszczalnego, co stanowi łącznie wyremontowanych 6 234 m² ścieżek w latach 2018-2019.

Zadanie:

- **Opracowanie projektu rewaloryzacji oraz realizacja (w nawiązaniu do historycznych) nawierzchni ulic i ciągów pieszych w obrębie zabytkowego śródmieścia i dzielnic**

Ciągi komunikacyjne w mieście są poziomym elementem krajobrazu urbanistycznego. W historycznej przestrzeni powinny współgrać z innymi elementami tegoż krajobrazu, czyli budowlami i wystrojem małej architektury. W przypadku, gdy zachowały się pierwotne kamienne, ceramiczne lub betonowe materiały drogowe, z konserwatorskiego punktu widzenia nawierzchnie takie powinny być zachowane jako wartościowy element dziedzictwa kulturowego. W niektórych przypadkach, na podstawie istniejących materiałów ikonograficznych oraz odkrywek in situ odtwarzane są historyczne nawierzchnie, które nadają ulicom, placom i chodnikom niepowtarzalny lokalny koloryt.

W Inowrocławiu zrealizowano inwestycje z zastosowaniem historycznego materiału:

- 2017 r.
 - ul. Krótka; przełożenie nawierzchni z kamienia polnego (bruk) I etap, 68 m²/koszt 16 056,70 zł brutto,
- 2019 r.
 - ul. Krótka; przełożenie nawierzchni z kamienia polnego (bruk) II etap, 100 m²/koszt 28 966,50 zł brutto,
 - sięgacz na ul. Kasztelańskiej; przełożenie nawierzchni z kamienia polnego (bruk) I etap, 100 m²/koszt 29 220,93 zł brutto,
 - zagospodarowanie terenu przed dworcem PKP; m. in. przebudowa nawierzchni jezdni zatok autobusowych, miejsc postojowych z kostki kamiennej, koszt całej inwestycji (z udziałem środków z Unii Europejskiej) 5 538 768,91 zł brutto.

Remont ciągów komunikacyjnych podnosi walory estetyczne historycznych miejsc. Jednocześnie na obszarach zlokalizowanych w strefach ochrony konserwatorskiej zrealizowane zostały inwestycje zgodnie z wydanymi opiniami Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków Delegatura w Bydgoszczy, pod nadzorem archeologicznym.

I tak wykonano:

Lp.	Data	Inwestycja	Koszt (brutto)
1.	2018 r.	Przebudowa ulicy Błonie	2 329 781,35 zł
2.		Budowa zasilania energetycznego raz z montażem na przystankach MPK wiat przystankowych, tablic informacyjnych, stacjonarnych automatów biletowych, automatycznych toalet (ze wsparciem UE)	205 504,00 zł
3.	2019 r.	Budowa zatok postojowych i chodnika w ul. Bocznej i Przy Stawku	243 816,75 zł
4.		Przebudowa alejki z dojazdami i oświetleniem na skwerze Szwajkerta	127 612,09 zł
5.		Przebudowa chodników ul. Sikorskiego – Al. Kopernika	51 128,30 zł
6.		Budowa chodnika w ul. Trzcńskiego oraz utwardzenia nawierzchni ulic: Trzcńskiego, Wrzosowej, Konwaliowej i Tulipanowej	1 003 861,46 zł
7.		Budowa ścieżki rowerowej na ul. Staropoznańskiej (odcinek od ul. Budowlanej do ul. Popowickiej, ze wsparciem UE)	255 544,81 zł
8.		Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej ulic: Stare Miasto, Młyńska, Plebanka, Poprzeczna, Przypadek	14 552 565,26 zł
9.		Budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ul. Górniczej – strona południowa (ze wsparciem UE)	212 023,02 zł
10.		Budowa oświetlenia w rejonie ulic: NMP 19, Toruńskiej 30, Średniej, Rybnickiej 9-11	91 740,00 zł

PRIORYTET II

OCHRONA I ŚWIADOME KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZY KULTUROWEGO

Kierunki działań:

- ***Zintegrowana ochrona dziedzictwa i środowiska przyrodniczego***

Zadanie:

- **Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi (w tym weryfikacja obowiązujących w zakresie aktualizacji zagadnień związanych ochroną zabytków) oraz obszarów wskazanych do ochrony w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy**

W okresie sprawozdawczym przedmiotowego Gminnego programu opieki nad zabytkami opracowano 16 planów, które stanowią zmiany obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni ok. 222,0 ha. Obecnie obowiązuje 107 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni ok. 2628 ha, co przy całkowitej powierzchni miasta wynoszącej 3042 ha stanowi ok. 86%. Natomiast w różnej fazie opracowania jest kolejnych 17 planów o łącznej powierzchni ok. 179,7 ha

(w tym opracowanie planu na terenie o pow. ok. 80,5 ha i zmiana planu na terenie o pow. ok. 99,2 ha).

Również przystąpiono do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocławia (uchwała nr XXXIII/387/2017 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 23 października 2017 r.). Celem opracowania studium jest m.in. dostosowanie ustaleń do obecnie obowiązujących przepisów, aktualnego zagospodarowania i wyznaczenie nowych kierunków. W projektowanej zmianie studium dodatkowo wyznaczone zostaną m.in. granice obszarów i terenów górniczych, obszarów zdegradowanych i wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji oraz strefy ochronne od urządzeń wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii. W strefach uzdrowskowych zostaną zmienione wskaźniki terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych. Uaktualnione zostaną również granice terenów zamkniętych.

W projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego określa się ustalenia dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, które uzgadniane są z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu. Również projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zostanie przedłożony wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków do zaopiniowania w zakresie przyjętych ustaleń dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, które będą zawierać w szczególności wytyczne określania tych zasad w planach miejscowych, wynikające z potrzeb ochrony zabytków i parków kulturowych.

PRIORYTET III

BADANIE I DOKUMENTACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ PROMOCJA I EDUKACJA SŁUŻĄCA BUDOWANIU TOŻSAMOŚCI

Kierunki działań:

- ***Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy***

Zadania:

- **Udostępnienie informacji o zabytkach gminy na stronie internetowej gminy**
- **Opracowanie mapy zabytków gminy, jako atrakcyjnej formy promocji ułatwiającej dotarcie do wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego**

Na stronie internetowej www.inowroclaw.pl w zakładce dla turystów zamieszczono bogate informacje o historii miasta i regionu, o sławnych ludziach wywodzących się z ziemi kujawskiej lub tu działających, o tradycjach kultury kujawskiej, o zabytkach.

Mieszkańcy na bieżąco są informowani o realizacji zadań związanych z dotacjami na zabytki i elewacje kamienic.

Można wirtualnie zwiedzić miasto z opracowanym tekstowo i ilustracyjnie przewodnikiem turystycznym, a dostępne mapy centrum miasta i Parku Solankowego umożliwiają sprawne przemieszczanie się do atrakcyjnych miejsc i obiektów.

Kierunki działań:

- ***Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym***

Zadania:

- Organizowanie szkoleń, sesji związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i udział w nich
- Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych
- Inicjowanie i organizowanie obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa
- Wydawanie i wspieranie publikacji (w tym folderów promocyjnych, przewodników) poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego gminy
- Popularyzacja dobrych realizacji konserwatorskich i budowlanych przy zabytkach, popularyzacja dobrych praktyk projektowych przy zabytkach, a także zagospodarowaniu obszarów oraz terenów cennych kulturowo, przyrodniczo i krajobrazowo

Rok rocznie Miasto Inowrocław wspiera organizacje pozarządowe, które aktywizują społeczeństwo i wspiera finansowo bogatą ofertę kulturalną proponowaną społeczeństwu słowem, czynem i drukiem. Poniższa tabela daje pojęcie o szerokim zakresie tych działań:

Lp.	Nazwa organizacji	Rodzaj zadania	Kwota dotacji zł		
			2017 r.	2018 r.	2019 r.
1.	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej	„Inowrocław miasto nad Notecią 3”	5 000,00		
		„Inowrocław miasto nad Notecią 4”		5 000,00	
		„Harcerska Grupa Rekonstrukcji Historycznej”	1 000,00	2 000,00	2 700,00
		Wystawa „Inowrocławianie w walkach o niepodległość”			5 400,00
2.	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze	„Organizacja rajdów pieszych, rowerowych oraz imprez turystycznych dla młodzieży szkół podstawowych oraz gimnazjalnych”	6 000,00	6 000,00	7 000,00
3.	Chorągiew Kujawsko-Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego, Hufiec Inowrocław im. A. Kamińskiego	„Inowrocław tropem niezwykłych ludzi”	2 000,00		
		„Rok 2018 rokiem harcerstwa-skauting plus niepodległość”		2 000,00	
		„Chwała Powstańcom, chwała bohaterom – 2019 rokiem Powstania Wielkopolskiego			3 000,00
4.	Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Bydgoszczy, Koło przy Bibliotece Miejskiej w Inowrocławiu	„Protokół kulturalny XI”	7 000,00		
		„Protokół kulturalny XII”		7 500,00	
		„Protokół kulturalny XIII”			9 000,00
5.	Towarzystwo Miast Partnerskich w Inowrocławiu	„Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społecznościami”	5 000,00	5 000,00	
		Partnerstwo Miast polskich i niemieckich. Jubileusz 30- lecia Towarzystwa Miast Partnerskich Inowrocław			5 500,00

		<i>Sąsiedztwo polsko-niemieckie. Jubileusz 30-lecia Towarzystw Miast Partnerskich</i>			7 000,00
6.	Inowrocławskie Towarzystwo Muzyczne „Pro Arte”	<i>Koncert symfoniczny „Uczniowie Miastu” w ramach obchodów Dni Inowrocławia</i>	16 000,00	16 000,00	16 000,00
7.	Fundacja Bądźmy Razem-Łączmy Pokolenia	<i>Integracyjne spotkania seniorów</i>	1 500,00	1 500,00	2 200,00
		<i>Konkurs wokalny „Muzyka łączy pokolenia”. IV edycja</i>	1 000,00		
		<i>X Gaudeamus Seniorów Miasta Inowrocławia</i>	2 000,00		
		<i>Konkurs wokalny „Muzyka łączy pokolenia”. V edycja</i>		1 000,00	
		<i>Konkurs wokalny „Muzyka łączy pokolenia”. VI edycja</i>			1 400,00
8.	Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział w Bydgoszcz, Towarzystwo Śpiewu „Halka”	<i>Organizacja wyjazdu do Szczecina na „IV Międzynarodowy Szczeciński Festiwal Muzyki Pasyjnej”</i>	6 000,00		
		<i>Wydanie nagranej płyty</i>	5 000,00		
		<i>Wydanie historii „Halki” w formie okolicznościowego folderu</i>		6 000,00	
		<i>Organizacja jubileuszu 95-lecia Towarzystwa śpiewu „Halka”</i>		5 000,00	
		<i>Organizacja wyjazdu do Bad Oeyenhausen na uroczystości z okazji 130-lecia chóru Quartetverein i 30-lecia podpisania umowy partnerskiej między miastami</i>			7 000,00
		<i>Organizacja wyjazdu na warsztaty chóralne do Hiszpanii z uwzględnieniem nauki nowego repertuaru</i>			6 000,00
9.	Stowarzyszenie Rozwoju Inicjatyw „activeXtreme”	<i>„Przy drugiej kawie”</i>	1 500,00		
10.	Fundacja Ekspert - Kujawy	<i>„Senioralne spojrzenie na kulturę”</i>	1 000,00		
		<i>W tym cała sztuka warsztaty artystyczno-muzyczne</i>		1 000,00	
		<i>Rozśpiewany Uniwersytet III Wieku</i>			2 000,00
11.	Towarzystwo Miłośników Miasta Inowrocławia	<i>Wydawnictwo pt. „Honorowi Obywatele Miasta Inowrocławia”</i>	3 000,00	3 000,00	4 000,00
		<i>Książka „Kujawy Zachodnie w Powstaniu Wielkopolskim”</i>		1 400,00	
12.	Wyższa Szkoła Gospodarki, Wydział Zarządzania i Nauk Społecznych	<i>„Festiwal nauki z WSG w Inowrocławiu”</i>	1 000,00		
13.	Inowrocławskie Stowarzyszenie Modelarzy Redukcyjnych	<i>11 Inowrocławski Konkurs Modelarski</i>	1 000,00		
		<i>12 Inowrocławski Konkurs Modelarski</i>		1 000,00	
		<i>13 Inowrocławski Konkurs Modelarski</i>			1 000,00
14.	Polskie Towarzystwo Historyczne	<i>„Ziemia Kujawska”, tom 26</i>	8 000,00		
		<i>„Ziemia Kujawska”, tom 27</i>		9 000,00	9 000,00
15.	Inowrocławskie Towarzystwo Integracyjne „Ex Aequo”	<i>XII Wojewódzki Konkurs Wokalny „Piosenka bez barier”</i>	2 500,00		

16.	Wojewódzki Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Bydgoszczy Oddział Inowrocław	<i>VII Kujawski Festiwal Pieśni Ludowej w Inowrocławiu – kontynuacją kultury ludowej</i>	1 000,00		
		<i>VIII Kujawski Festiwal Pieśni Ludowej w Inowrocławiu- ochrona dóbr kultury ludowej i dziedzictwa narodowego</i>		1 000,00	
		<i>IX Kujawski Festiwal Pieśni Ludowej w Inowrocławiu- ochrona dziedzictwa narodowego, kultury i sztuki ludowej</i>			1 200,00
17.	Stowarzyszenie Imienia Księcia Kazimierza Kujawskiego	<i>Wydanie publikacji „Księżę Kazimierz Kujawski. Kiedy Inowrocław był stolicą”</i>	1 000,00		
18.	Stowarzyszenie Fabryka Kultury	<i>II Kaziuki Inowrocławskie</i>	5 000,00		
19.	Inowrocławska Lokalna Organizacja Turystyczna	<i>Święto tramwaju</i>	5 000,00		
		<i>Tramwaj do Niepodległości</i>		5 000,00	
		<i>Plenerowa Lekcja Historii</i>			4 000,00
20.	Stowarzyszenie Nowa Para Butów	<i>Audiospacer Szlakiem Inowrocławskiego Atlasu Kobiet</i>	1 000,00		
		<i>ONKO – Dzień. Wygraj z rakiem. Edycja 2</i>		8 000,00	
		<i>Przewodnik szlakiem inowrocławskich Żydów</i>			7 400,00
21.	Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego	<i>Cyfrowy album Powstania Wielkopolskiego 1918/19 w Inowrocławiu i na Kujawach Zachodnich</i>	1 500,00		
		<i>Opracowanie do druku albumu „Powstanie Wielkopolskie 1918-1919 w Inowrocławiu i na Kujawach Zachodnich</i>		1 500,00	
22.	Fundacja K-S-M Jesteśmy z Wami	<i>Iglą malowane. Upamiętnienie obchodów 100 rocznicy odzyskania niepodległości</i>		1 000,00	
23.	Kujawska Drużyna Łucznicza	<i>Bursztynowy Szlak Niepodległości</i>		1 500,00	
24.	Stowarzyszenie Przyjaciół Chóru Kameralnego PRO ARTE	<i>Wymiana międzykulturowa – Udział Chóru Kameralnego RPO ARTE w Międzynarodowym Festiwalu i Konkursie Chóralnym Voce Magna w Żylinie</i>		4 600,00	
		<i>Wymiana międzykulturowa – Udział Chóru Kameralnego RPO ARTE w Międzynarodowym Festiwalu i Konkursie Chóralnym „Canco Mediterrania” Barcelona, Lloret de Mar</i>			6 000,00
25.	Stowarzyszenie Nasz Region „KUJAWIE”	<i>Wydanie kompendium tłumaczenia gwary kujawskiej w zapisie starosłowiańskim</i>		1 500,00	
		<i>Wydanie tomiku: aforyzmy, fraszki, limeryki</i>		1 500,00	
26.	Oddział Kujawsko-Pomorski Polskiego Związku Głuchych	<i>Czary w moich oczach - cykl zajęć teatralno-plastycznych</i>		2 000,00	

Promocja Inowrocławia to zorganizowane i przeprowadzone wydarzenia na terenie miasta i w instytucjach kultury:

- kolportaż ulotek promujących nasze Miasto Inowrocław: Inowrocław Weź głęboki oddech!, Inowrocław 10 naj, okolice Inowrocławia 10 naj,
- organizacja i współorganizacja: Kujawskiego Festiwalu Pieśni Ludowej wraz z obrzędami Nocy Świętojańskiej, Konkursu Recytatorskiego Poezji i Prozy Kujawskiej im. Franciszka Becińskiego, Jarmarku Kujawskiego wraz z Rodzinnym Piknikiem Średniowiecznym, Orszaku Kozy Szymborskiej i Mątewskiej,
- w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa zorganizowano:
 - „Krajobraz z tramwajem w tle”- spacer ulicami miasta w poszukiwaniu śladów pierwszej miejskiej linii tramwajowej,
 - „Śladami Powstańców” – spacer historyczny od Rynku ulicami Królowej Jadwigi i Dworcowej do koszar 2. Inowrocławskiego Pułku Inżynieryjnego,
- w ramach promocji i rozwoju turystyki historycznej w regionie zorganizowano „Weekend na Szlaku Piastowski” we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- „Weekend na Szlaku Piastowskim” – zwiedzanie centrum miasta, ze szczególnym uwzględnieniem inowrocławskiej fary i Bazyliki Mniejszej pw. Imienia NMP,
- przy współudziale Inowrocławskiego Oddziału PTTK i Sekcji Rowerowej Kujawiak Szlakiem Piastowskim odbył się rajd rowerowy do Kruszwicy i z powrotem. Na trasie zwiedzano Rotundę Św. Prokopa w Strzelnie, a w Jeziorach Wielkich uczestnicy rajdu wzięli udział w święcie pomidora,
- elementy wpisujące się w ducha Szlaku Piastowskiego:
 - Święto Królowej Jadwigi; mapping na Zakładzie Przyrodoleczniczym z iluminacjami nawiązującymi do patronki i historii miasta,
 - mural z wizerunkiem Kazimierza Konradowicza założyciela Inowrocławia na szczytowej elewacji kamienicy przy ul. Henryka Fryderyka Hoyera,
- w ramach działań integrujących lokalną społeczność Lokalna Organizacja Turystyczna Kujawy co roku organizuje Dzień Przewodnika, w którym zainteresowane osoby zwiedzają miasto wspólnie z przewodnikiem,
- w punktach lokalnych stowarzyszeń turystycznych dostępne są mapy i przewodniki związane ze Szlakiem Piastowskim.

Na terenie miasta funkcjonują stałe wystawy:

- Wystawa archeologiczna Askaukalis,
- Wystawa Solnictwa,
- Instytut Prymasa Józefa Glempa, w którym organizowane są wystawy i prelekcje, prezentacje multimedialne, a także prowadzona jest działalność badawcza i wydawnicza.

W szkołach podstawowych i przedszkolach, dla których organem prowadzącym jest Miasto Inowrocław organizowane są różnorodne działania mające na celu wprowadzenie uczniów i dzieci w świat wartości, w tym m.ni. patriotyzmu i szacunku dla tradycji. Nacisk kładziony jest na wzmocnienie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej i regionalnej.

Działania zrealizowane w okresie sprawozdawczości:

- udział w spotkaniach edukacyjnych i prelekcjach: „Żywa lekcja historii”, „Historia Inowrocławia”,
- współpraca z Towarzystwem Miłośników Miasta Inowrocławia mająca na celu popularyzację historii Inowrocławia; z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Instytutem Pamięci Narodowej w Gdańsku i Bydgoszczy w zakresie regionalnego dziedzictwa kulturowego,
- organizowanie własnych projektów i programów z zakresu regionalizmu: „Moja mała i duża Ojczyzna”, „Niepodległa”, „Piękna nasza Polska cała”, „Inowrocław na kartce papieru”, „Czy znam miejsca i tradycje swojego miasta?”, „Inowrocław moje miasto”, „Kujawy to jest moja najbliższa Ojczyzna”, „Kto Ty jesteś? Polak mały”, „Młody turysta”,
- przeprowadzenie godzin wychowawczych w szkołach poświęconych „małej ojczyźnie”,
- organizowanie spotkań i pogadarek ze znanymi postaciami i regionalistami,
- organizacja konkursów literackich oraz historyczno-regionalnych: „Moja twórczość dotycząca Kujaw”, „Kujawy- moja mała Ojczyzna”, „Zabytki mojego regionu”,
- organizowanie turniejów wiedzy o regionie np. „Szlak Piastowski”, „Inowrocław i okolice”,
- udział w konkursach i warsztatach plastycznych: „Moje miasto w barwach lata”, „Inowrocław – nasze miasto”, „Uroki starego Inowrocławia”, „Inowrocław dawniej i dzisiaj”, „Polska to moja Ojczyzna”, „Kujawska sztuka”, „Kartka na 100-lecie Niepodległości Polski”,
- organizacja konkursów technicznych np. „My Kujawiacy” – wykonanie regionalnych strojów ludowych,
- udział w konkursach muzycznych (Festiwal Piosenki Ludowej, Konkurs Piosenki Patriotycznej) i tanecznych (Mistrzostwa Tańca Przedszkolaków – z inauguracyjnym tańcem „Polonez”; nauka tańca „Kujawiak”),
- udział w konkursach i wystawach tematycznych: „Inowrocław i okolice w Powstaniu Wielkopolskim 1918-1919”, „Wielkopoleanie ku Niepodległej – w stulecie zwycięskiego powstania 1918-1919”, „Inowrocław – dawniej i dziś”, „Kościoły w moim mieście”,
- współorganizacja i udział społeczności szkolnych w widowisku historycznym „Droga ku niepodległości” (występy młodzieży w strojach historycznych, recytacja wierszy, śpiewanie pieśni patriotycznych),
- udział w wydarzeniach sportowych: Leśnym Biegu Niepodległości w Balczewie, Biegu Piastowskim Kruszwica-Inowrocław,
- udział w rajdach Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego mających na celu uczczenie: 100. rocznicy odzyskania przez Polskę Niepodległości, pamięci kpt. Pawła Cymśa, gen. Władysława Sikorskiego, 90. rocznicy śmierci Stanisława Przybyszewskiego, tradycji lotnictwa na Kujawach Zachodnich oraz udział w innych rajdach mających na celu poznawanie regionu i jego tradycji m. in. spacer miejscami pamięci narodowej,
- udział uczniów i nauczycieli w miejskich obchodach: Narodowego Święta Niepodległości, rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego, wybuchu i zakończenia II wojny światowej, udział w Miejskim Orszaku Trzech Króli,
- organizacja szkolnych uroczystości (apeli) w zakresie wydarzeń narodowych i regionalnych, uroczystości upamiętniających patronów szkół (np. coroczne uroczystości z okazji urodzin i rocznicy śmierci Jana Kasprowicza),

- prowadzenie Izb Pamięci Powstania Wielkopolskiego oraz gromadzenie pamiątek związanych z tym powstaniem, prowadzenie izb pamięci poświęconych wybitnym i zasłużonym postaciom (m. in. gen. Władysław Sikorski, gen. Józef Haller) oraz patronom szkół (np. Janusz Kusociński, 4. Kujawski Pułk Artylerii Lekkiej, Zygmunt Wilkoński, dr Józef Krzywiński, Jan Kasprawicz, Mikołaj Kopernik),
- udział drużyn harcerskich i społeczności szkolnej w uroczystościach poświęconych upamiętnianiu żołnierzy i powstańców, organizowanych poza terenem miasta, m. in. przy Pomniku Ofiar Zbrodni Pomorskiej 1939 w Toruniu, na cmentarzu powstańców w Sławsku Wielkim,
- realizacja przedsięwzięć pielęgnujących tradycje regionalne: „Magia kujawskich świąt Bożego Narodzenia”, „Świąteczne kolędowanie”, „Wielkanoc po kujawsku”, „Najpiękniejszy stroik wielkanocny”, kultywowanie zwyczaju orszaku kozy zapustnej,
- promowanie Inowrocławia ramach programu unijnego Erasmus+,
- przygotowanie gazetek okolicznościowych związanych z kultywowaniem tradycji regionu,
- opieka nad mogiłami i grobami żołnierzy, powstańców, wybitnych Polaków, osób zasłużonych dla regionu i miasta (m . in. Jan Kasprawicz, dr Józef Krzywiński, rodzina Schedlin- Czarlińskich) oraz udział w kwestach na rzecz odnawiania ich nagrobków,
- organizowanie wycieczek mających na celu poznawanie zabytków Inowrocławia, Torunia, Bydgoszczy, Kruszwicy i Kruszy Zamkowej (szlak bursztynowy – Askaukalis) oraz obiektów edukacyjnych (m. in. zabytkowe kościoły, Stała Wystawa Solnictwa w Teatrze Miejskim w Inowrocławiu, Muzeum im. Jana Kasprawicza w Inowrocławiu, Nadgoplański Park Tysiąclecia w Kruszwicy, Prasłowiński Gaj w Łojewie, Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie),
- udział w warsztatach kujawskich (pieczenie chleba, pierników) prowadzonych przez lokalnych przedsiębiorców,
- udział w „Grze Miejskiej” dotyczącej ciekawych miejsc Inowrocławia,
- współpraca ze szkołami ponadpodstawowymi w zakresie kultywowania tradycji miasta (np. z III LO – orszak Królowej Jadwigi),
- wzbogacenie bibliotek szkolnych i przedszkolnych o publikacje dotyczące literatury regionu,
- organizacja konkursów plastycznych, historycznych, literackich dotyczących tradycji miasta i regionu,
- otwarcie pracowni regionalnej wraz ze szkolną izbą tradycji (SP nr 5),
- przygotowanie gazetek okolicznościowych związanych z kultywowaniem tradycji regionu,
- przeprowadzanie godzin wychowawczych w szkołach poświęconych „małej ojczyźnie”,
- organizowanie spotkań i pogadanek ze znanymi postaciami, regionalistami i historykami.

Od wielu lat Miasto Inowrocław organizuje konkurs Mister Budownictwa. Celem konkursu jest wybór obiektu budowlanego, którego forma architektoniczna, jakość wykonania, właściwości użytkowe, nowatorskie rozwiązania techniczne, itp. predestynują do roli „wizytówki” Inowrocławia. Konkurs służy promowaniu dobrego budownictwa w Inowrocławiu oraz zachęceniu uczestników procesu inwestycyjnego do stałego podnoszenia jakości w zakresie architektury, konstrukcji, wykonawstwa robót, trwałości obiektów i ekonomiki inwestycji. Często laureatami w tym konkursie są obiekty zabytkowe, na

przykładzie których popularyzowane są dobre realizacje konserwatorskie i budowlane przy zabytkach.

W 2017 r. tytuł Mister Budownictwa w kategorii „adaptacje, remonty, przebudowy” otrzymał

zabytkowy budynek Sądu Rejonowego przy ul. Prezydenta Gabriela Narutowicza 42.

W 2019 r., w tej samej kategorii „adaptacje, remonty, przebudowy” tytuł Mister Budownictwa otrzymała zabytkowa kamienica przy ul. Dworcowej 69.

Kierunek działań:

- *Specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych związane z przygotowywanym lub realizowanym procesem inwestycyjnym*

Zadanie:

- **Prowadzenie monitoringu i weryfikacji obiektów uwzględnionych w gminnej ewidencji zabytków**

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami to podstawowe zadanie państwa, samorządów i społeczeństwa w zachowaniu dziedzictwa kulturowego Polski. Fundamentem dla podejmowania prawidłowych działań na rzecz tej ochrony jest określenie zasobów zabytkowych.

W Inowrocławiu pierwszy zbiór zabytków nieruchomych opracowano w 2008 r. Zbiór zabytków jest zbiorem otwartym. Z czasem zmienia się ilościowo i jakościowo. Na bieżący stan liczebny mają wpływ rozbiórki, utrata wartości zabytkowych lub włączenie nowych obiektów za zgodą wojewódzkich służb konserwatorskich. Miasto planuje w kolejnych latach zlecić wykonanie aktualizacji miejskiego zasobu zabytków.

Kierunek działań:

- *Promocja regionalna dziedzictwa kulturowego służąca kreacji produktów turystyki kulturowej*

Zadanie:

- **Wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej i promocji zabytków w przestrzeni miejskiej (m. in. za pomocą tablic informacyjnych) obejmującego zasoby i wartości dziedzictwa kulturowego gminy**

W Inowrocławiu funkcjonuje w przestrzeni miejskiej system informacyjny dla mieszkańców i gości (kuracjuszy, turystów) ułatwiający dotarcie do odpowiednich urzędów, charakterystycznych miejsc i obiektów miejskich oraz uzdrowiskowych, a także zabytków.

System ten jest regularnie uzupełniany o nowe elementy infrastruktury, które poszerzają miejską informację, a także dokonuje się wymiany zniszczonych elementów na nowe według aktualnie panujących trendów współczesnego wzornictwa przemysłowego. I tak:

- w 2018 r. wykonano i zamontowano 13 słupków i 80 tablic kierunkowych z nazwami obiektów turystycznych na terenie Miasta Inowrocławia wskazujących lokalizację m. in. zabytkowych murów miejskich i kościołów, szlaku piastowskiego – koszt 11 562,00 zł,
- w 2019 r. na Rynku zamontowano podświetlany panel z planem miasta i informacjami o lokalizacji zabytków – koszt 12 177,00 zł.

5. Podsumowanie

Wymienione i opisane działania w przedmiotowym sprawozdaniu z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami dla miasta Inowrocławia na lata 2017-2021 wykazują, że Miasto Inowrocław realizuje zadania określone w założeniach programowych tegoż programu.

W okresie 2 lat podjęto szereg inicjatyw, których celem jest dbałość o zachowanie istniejących walorów zabytkowych miasta, historii, tradycji i kultury „Małej Ojczyzny”. Zasoby dziedzictwa kulturowego odgrywają dużą rolę w polityce rozwoju miasta. Podjęto zadania związane z zahamowaniem degradacji substancji zabytkowej, kształtowaniem atrakcyjnego wizerunku miasta Inowrocławia oraz ze zwiększeniem atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych. W kolejnych latach będą one kontynuowane.

Uzasadnienie do uchwały Nr XXI/217/2020

Rady Miejskiej Inowrocławia

z dnia 24 lutego 2020 r.

Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018 r. z późn. zm.) wójt, burmistrz, prezydent miasta sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami.

„Gminny program opieki nad zabytkami” dla Miasta Inowrocławia na lata 2017-2021 został przyjęty uchwałą nr XXXV/405/2017 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 27 listopada 2017 r.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, z realizacji programów zarząd województwa, powiatu i wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

W związku z powyższym Prezydent Miasta Inowrocławia przedstawia Radzie Miejskiej Inowrocławia niniejsze sprawozdanie z realizacji, w okresie od listopada 2017 r. do grudnia 2019 r., „Gminnego programu opieki nad zabytkami” dla Miasta Inowrocławia na lata 2017-2021.

Przewodniczący Rady Miejskiej Inowrocławia

Tomasz Marcinkowski